

STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK
(Datterselskap)
Postboks 700
9815 VADSØ

Deres ref. 2025/4458

Vår ref. 25/13800-39
Saksbehandler: Mari Pleym
Kompetansemiljø Sosiale tjenester

Vår dato: 26.08.2025

Spørsmål om tolking av sosialtjenesteloven - sosiale lån - depositumsgaranti - saksbehandlingsregler

Viser til brev datert 26.05.25.

Saken omhandler at kommuner i deres region overlater inndrivning av sosiallån til en privat aktør, Intrum. Statsforvalteren skal være kjent med at kommuner andre steder i landet har samme praksis.

Dere spør om å overlate inndrivning av sosiallån til private aktører kan være i strid med sosialtjenesteloven og reglene om taushetsplikt.

For orden skyld vises det til sosialtjenesteloven § 21 som hjemler regler om stønadsformer.

«Økonomisk stønad gis som bidrag, lån, garanti for lån, eller varer og tjenester.

Økonomisk stønad i form av lån bør vurderes i forhold til om stønadsmottakeren vil bli i stand til å tilbakebetale lånet.

Er stønaden gitt som lån eller garanti for lån, skal vedtaket inneholde bestemmelser om lånevilkårene.

Hvis det på grunn av særlige forhold må antas at stønadsmottakeren ikke vil bruke stønaden i samsvar med vilkår som er fastsatt etter § 20, kan det vedtas at stønaden helt eller delvis skal gis i form av varer og tjenester.»

Lånestilling er et unntak fra hovedregel om økonomisk stønad som bidrag. Og skal kun gis når tjenestemottaker på søknadstidspunktet har midler, eller en rett til midler, som faktisk ikke er tilgjengelige. Nav-kontoret skal vurdere om det foreligge tilstrekkelige holdepunkter for at tjenestemottaker faktisk kan tilbakebetale lånet, før stønad gis som lån, se rundskrivet til sosialtjenesteloven punkt 4.21.2.2.

Nav

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA
E-post: nav.ekonomi.stonad.dokumentsenter@nav.no

www.nav.no

I samme punkt kan man lese dette om vurdering av situasjonen på det tidspunktet låne skal tilbakebetales:

«Tjenestemottakers økonomiske situasjon kan ha endret seg når lånet skal tilbakebetales, og NAV-kontoret må vurdere om lånet helt eller delvis skal omgjøres til bidrag. Hvis tjenestemottaker søker om å få endret lånevilkårene, eller få omgjort lånet til bidrag, skal søknaden behandles selv om fristen for å klage på vedtaket er gått ut.»

Nav-kontoret plikter altså å foreta en ny vurdering av tjenestemottakers situasjon på tidspunktet lånet skal tilbakebetales. Det er Nav-kontoret som skal gjøre vurderingen og som skal gi tjenestemottaker veiledning og informasjon. § 21 hjemler ikke direkte hvem som kan gjennomføre inndriving av lånet.

Spørsmålet er om Nav-kontoret kan sette denne oppgaven ut til en privat aktør eller om de med dette bryter taushetsplikten?

Det vises i denne sammenheng til forvaltningslovens §§ 13 til 13 e og 13 g som regulerer generelle regler om taushetsplikt.

I vårt lovverk er det hjemlet særregler om taushetsplikt i sosialtjenesteloven § 44:

«Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for kommunen etter denne loven, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og 13 g. Overtredelse straffes etter straffeloven § 209.

Taushetsplikten gjelder også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted. Opplysning om en tjenestemottakers oppholdssted kan likevel gis når det er klart at det ikke vil skade tilliten til kommunen.

Det kan bare gis opplysninger til andre forvaltningsorganer etter forvaltningsloven § 13 b nr. 6 når dette er nødvendig for å fremme kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningens oppgaver.

Uten hinder av taushetsplikten kan kommunen etter forespørsel utlevere tjenestemottakerens kontaktopplysninger og opplysninger om mulig oppholdssted til politiet og kriminalomsorgen til bruk i deres tjeneste.

Dersom et barns interesser tilsier det, kan statsforvalteren eller departementet bestemme at opplysninger skal være undergitt taushetsplikt, selv om foreldrene har samtykket i at de gjøres kjent.»

I rundskrivet til sosialtjenesteloven punkt 5.44.1 flg står det følgende:

«Forvaltningsloven gir generelle regler om taushetsplikten som gjelder for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan. Ved behandling av saker om tildeling av sosiale tjenester er det gitt særlige regler for taushetsplikten som går foran og er strengere enn reglene i

forvaltningsloven. Enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven må derfor følge både de generelle og de særlige taushetspliktsreglene.

Taushetsplikt er i hovedsak begrunnet i to forhold; hensynet til den personlige integritet og hensynet til tillitsforholdet mellom tjenestemottakeren og forvaltningen. Tjenester etter denne loven er behovsbaserte. For å kunne vurdere om tjenestemottaker har rett til tjenester må det innhentes relevante opplysninger i forhold til tjenesten det er søkt om, for eksempel om økonomi, barn, sosiale forhold, bolig og helse. Både omfanget av og sensitiviteten i opplysningene, gjør at taushetsplikten etter denne bestemmelsen er strengere enn etter forvaltningsloven.

For NAV-ansatte er det hva som ligger i begrepet «noens personlige forhold» som er av interesse. Personopplysninger omfatter som utgangspunkt alle opplysninger som er knyttet til en person, uten hensyn til om opplysningene er å anse som følsomme eller ikke. Typiske personlige opplysninger omhandler familie, hjemmeforhold, fysisk og psykisk helse, utdanning, arbeid, økonomisk situasjon, sosiale forhold, holdninger og følelsesliv.

I forvaltningsloven er utgangspunktet at opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted ikke er taushetsbelagte, men fordi slike opplysninger om tjenestemottakere av sosiale tjenester vil røpe klientforhold er også disse underlagt taushetsplikten. Det å være en tjenestemottaker av sosiale tjenester er i seg selv en taushetsbelagt opplysning. Hovedregelen er derfor at en NAV-ansatt har taushetsplikt om alle opplysninger som er knyttet til en tjenestemottaker.»

Dette som er vist til over er forhold som da stenger for at Nav-kontoret kan oversende sakene om tilbakebetaling av lån videre til en privat inndrivingsaktør. **Å gi ut opplysninger om disse lånesakene vil røpe et klientforhold.**

Det kan spørres om unntak fra taushetsplikten, da mest aktuelt om tjenestemottaker kan samtykke til at Nav-kontoret deler opplysninger med tredjepart. **Her er vi enig med Statsforvalteren sin vurdering om at samtykke ikke er aktuelt grunnlag i denne situasjonen.** Dette grunnet det skjeve maktforholdet som vil foreligge i disse sakene. Det er slik statsforvalteren også legger til grunn ikke trolig at et slikt samtykke er frivillig og informert.

For ordens skyld kan nevnes at vi i rundskrivet knyttet til depositumsgaranti har åpnet opp for at opplysninger om klientforhold kan utleveres utleier der tjenestemottaker samtykker til det (punkt 4.21.2.4). Vi anser ikke at dette er samme situasjon. Til dette er det å understreke at mengden og karakter av informasjon som deles med ekstern aktør i det innsendte tilfellet er vesentlig større.

Det er Statens helsetilsyn som er overordnet tilsynsmyndighet for de sosiale tjenestene. Arbeids- og velferdsdirektoratet tillater seg likevel å minne Statsforvalteren i Troms og Finnmark om muligheten for å føre tilsyn av eget tiltak ovenfor kommuner hvor det er opplysninger om den typen praksis som vist til over.

Med hilsen

Nina Strømmen
Fagdirektør
Seksjon for sosiale tjenester

Mari Pleym
Seniorrådgiver
Seksjon for sosiale tjenester

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Mottakere: STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK (Datterselskap)

Kopi til: STATSFORVALTEREN I NORDLAND
STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL
STATSFORVALTAREN I VESTLAND
STATSFORVALTEREN I AGDER
STATSFORVALTEREN I INNLANDET
STATSFORVALTAREN I ROGALAND